

VÀ YÊU CÁNH ĐỒNG VỜI XA LÀ ĐÂY ANH CHỜ EM VỀ

Phùng Trân

“Quê hương” chỉ hai từ đơn giản, mà mới nghe qua đã nghĩ ngay đến “chùm khế ngọt” hay dáng mẹ liêu xiêu trong nắng chiều mà từ bé đã thuộc lòng qua bài thơ “Quê hương” của Đỗ Trung Quân. Ngày xưa, từ khi còn bé tôi có 1 ước mơ ngu ngơ, mà bây giờ mỗi lần nhớ lại phải đỏ mặt thẹn thùng. Tôi đã ước ao được làm người thành phố, để không phải khép nép, thu mình trong vỏ bọc về nỗi tự ti mặc cảm là “dân nhà quê”. Tôi luôn phải “*dánh tai cu*” để nghe thằng em họ huyền thuyên về những điều ở “*thị xã*” mà năm khi mười họa tôi mới được chị cả đi mua quần áo cũ về bán lại chờ theo, hoặc ngồi lên nóc xe ngựa mỗi năm vào dịp Tết. Có nhiều lúc tôi lại bắt chước gọi “*cái nhè*” thay cho “cái nhà” nhưng chỉ trong chốc lát đã ngượng ngùng nhìn xuống móng chân lốm đốm những vết phèn.

Cho đến hôm nay, dù đã đi và sống ở rất nhiều thành phố lớn, ở xứ sở được cho là văn minh nhất hành tinh, dù đã tắm gội bao nhiêu lần bởi X-men hay Clear, ngồi trong xế hộp phóng bon bon trên freeway, nhưng kỳ lạ thay vết phèn trên móng chân vẫn không bao giờ xóa sạch. Nó luôn hiện hữu trong cuộc sống hằng qua những câu nói, những bữa cơm hay trong tiềm thức.

Có nhiều người bạn nhận xét về nét riêng của dân Phú Yên là những câu nói rất ngộ nghĩnh như: “*dây na*”, “*hững*”, “*me chai*”, hay “*trời ơi*” – riêng chữ này họ không thể biểu diễn được bằng chữ viết theo cách nói của người Phú Yên, Chiều nay trên đường về nhà, bật radio tình cờ nghe bài hát “Tôi Yêu” của nhạc sĩ Trịnh Hưng, tự nhiên thấy nhớ quá, nhớ đến nao lòng:

*Tôi yêu quê tôi yêu lũy tre dài đẹp xinh
Yêu con sông xanh dâng cát hoe vàng bên đình
Yêu trăng buông lơ trên má cô hàng đẹp xinh
Và yêu mấy nhíp cầu tre là đây đang dựng mùa hoa.*

Quê tôi không có cầu tre lắc lẻo, nhưng trong ký ức tôi luôn hiện hữu lũy tre làng bao bọc nằm bên dòng sông Ba êm đềm, ngọn núi Sầm sừng sững bên hông ngôi trường tiểu học, nơi đây ấp những hình ảnh về dây thép gai, bao cát vết tích còn lại của cuộc chiến. Cũng tại nơi này trong một lần chân bò bên rìa núi, thằng bạn chung lớp cứ ngỡ quả M79 là đồ chơi – một tiếng nổ vang lên, lớp học vắng một người nơi bàn áp chót!

*Tôi yêu đơn sơ qua mái tranh nghèo mẹ quê
Yêu duyên nên thơ trong tiếng khoan hò ước thề
Yêu con đê xưa đưa lối qua chợ làng xưa
Và yêu mấy nhíp cầu tre là đây anh chờ em về*

Dù đã từng nếm qua những món ăn đến từ Tàu, Mễ, Mỹ, Ý. Nhưng với tôi những món ăn dân giả, gắn liền với tuổi thơ, với sự nhọc nhằn của mẹ, sự vất vả của ba luôn là thứ tôi thèm muốn nhất. Ngay lúc này đây tôi ao ước được mẹ gọi dậy quây quần bên nồi cơm nóng hổi, được nhóm bằng những chiếc lá rụng trong vườn, bên thức ăn chỉ độc nhất món ruột huyết heo kho hành tiêu mua từ nhà Sáu Vân vào sáng sớm.

Tôi cũng ao ước được trở về vào mùa mưa lụt tháng 10 để được chèo chiếc bè được đóng từ những cây chuối trong vườn nhà nội, được mẹ cho ăn món cá nhét nẫu bông giờ thom nức mũi, ngọt tận chân răng. Tôi cũng không sao quên được canh mướp nấu cá thài bai, loại cá chỉ bằng cọng rạ được đong bằng khu chén, nhưng ngon vô cùng.

*Kìa cùng đùa vui trẻ thơ ca hát say đời
Dù nghèo mà vui hỏi ai không hé môi cười
Mưa nắng ơn trời luống cày thắm đẹp lúa ngời
Xóm làng đón mùa chiêm mới
Ấm no áp ủ làng tôi.*

Tôi nhớ những ngày cùng đám bạn chèo xuồng ngược dòng lên Phú Lộc bẻ mía, hái dưa, hay xuôi dòng về Ngọc Lãng và chỉ trở về khi mặt trời đã khuất sau dãy núi, những lúc ấy tôi cứ nghĩ đang ngược dòng Hoàng Hà đến Lương Sơn Bạc để đối ẩm cùng các anh hùng hào kiệt.

Làm sao quên được những buổi chiều hè, những thửa ruộng chỉ còn tro gốc rạ, một mùi hăng nồng. Lũ chim sơn ca mà chúng tôi quen gọi là chim loắt choắt cùng bọn chiền chiện hót vang trời, xa xa những cột khói bốc lên từ nhà ai đang nấu cháo heo hay một khóm rơm do lũ nhóc nghịch ngợm đốt. Tôi cũng không sao quên được những đêm đốt lớp xe đạp đi soi đế, nào là thang, đạ, khói, lửa. Những cái tên được đặt theo màu sắc chứ không là Mèn, là Trũi như bác Tô Hoài.

Nhớ những ngày vào thu, từng đóa cúc đại tím ngắt, từng cột khói lam tỏa khắp thôn xóm. Ruộng mới vừa cày xong, mùi đất mới tanh ngai ngái, tiếng ếch nhái râm rang. Đó cũng là thời gian tựu trường, được gặp lại lũ bạn sau một mùa hè rong chơi, bắn chim, câu cá. Tôi nhớ mãi những ngày mưa bão, hay mùa gió nam, cổ gò lưng trên chiếc xe đạp cà tàng trên đoạn đường đến trường dài gần 6 cây số, vẫn vui vẻ sống như bác nông dân vừa cày xong thửa ruộng.

Nhưng điều tôi nhớ nhất vẫn là hương vị Tết ngày xưa, khoảng từ giữa tháng Chạp, người ta đã rục rịch dầy má, cắt tóc để ăn Tết. Những tiếng "âm ùm" phát ra từ các lò rang cốm. Khoảng 25-26 thì cả xóm đã vệ sinh, quét rác - vui như Tết. Thời gian này phụ nữ trong xóm đã làm bánh thuẩn, bánh kẹp. Mỗi khi bị trĩt là đuổi bọn nhóc tôi đi, vì cho là "nặng vía". Đến 29 tết tiếng heo bị giết thịt la eng éc, cả xóm nhộn nhịp. Đến chiều tiếng pháo râm rang báo hiệu nhà nào cúng tất niên. Tôi đến đi chợ Tết, chợ họp từ xẩm tối đến sáng 30, phần lớn bán rau quả, từng ngọn đèn dầu leo lét, tiếng gọi nhau í ới như phiên chợ làng Vũ Đại.

*Tôi yêu quê tôi yêu mãi bây giờ còn yêu
Yêu chim bay qua mang đến tin mừng thái hòa
Yêu anh yêu em yêu nước yêu trời gần xa
Và yêu cánh đồng vời xa là đây anh chờ em về.*

Tình yêu như trò chơi cút bắt, hai bím tóc ngoe nguẩy ngày xưa chắc giờ đã rối nhàu lam lũ. Xin nguyện cầu cho quê hương sớm được thanh bình tự do, muôn người vui vầy sum họp.

Phùng Trân - San Jose cuối năm 2008